

képzőkkel is a név (*ABİŻAY*, *ABİŻAN*), s így mindenképp török eredetűnek, személynévből származónak kell tekintenünk, amelyek eredeti jelentése Allah állandó jelzője is lehetett (az Oltalmazó, az Őrző), vagy 'tiszteletre méltó öreg' esetleg 'egy törzs vagy település feje, vezetője'.

Minden bizonnyal valahol itt kell keresnünk majd a *DABIZA* lónév magyarázatát is, ha elkészül a teljes török történeti személynévtár. (Ennek munkálataira, tartalmára minden bizonnyal jogosan kíváncsiak a Névtani Értesítő olvasói, s jó lenne, ha a szerkesztő Baski Imre maga számolna be a hatalmas anyag elrendezésének módszereiről, közreadásának állapotáról.)

HAJDÚ MIHÁLY

Csíkszentlélek helyneveinek jelentésszerkezeti típusai¹ A névtípusok adattára

I. Szónevek (183)

A. Köznévből alakult nevek (169)

1. Információtartalmas, motivált nevek (102)

- ⇒épület: *Bót*, *Iskola* (2), *Istállók* (2), *Kolléktív* (2), *Templom* (8)
- ⇒erdő: *Erős-ódal*, *Erős-tető*, *Hosszú-havas*, *Hosszú-sorok*, *Kerek-fenyő*, *Kőlik*, *Sáros-vőgy*, *Vápa* (8)
- ⇒falurész: *Alszég*, *Altíz*, *Féltíz*, *Szentlélek tízese* (4)
- ⇒kaszáló: *Alsó-rét*, *Alszégi-rét*, *Békás-kút*, *Borrajövő*, *Borvíz-kert*, *Csonka-fenyő*, *Csűr háta*, *Fenyő ajja*, *Fésső-hégy*, *Fésső-rét*, *Hégyódal*, *Hégytető*, *Hideg-kút*, *Hosszú-havas*, *Hosszú-sorok*, *Kicsi-rét*, *Kicsi-vőgy*, *Kicsi-vőgy töve*, *Kőhégy*, *Kőlik*, *Nagy-gödör*, *Nagy-rét*, *Sás*, *Verőfény*, *Vőgy észka*, *Vőgy pástya* (26)
- ⇒kút: *Békás-kút*, *Borvíz*, *Hideg-kút*, *Nagy-kút* (4)
- ⇒legelő: *Dombtető*, *Hosszú-havas*, *Kerek-domb*, *Kicsi-erdő*, *Szórványos* (5)
- ⇒patak: *Kicsi-rét pataka*, *Nagy-rét pataka* (2)
- ⇒szántó: *Alsó-telek*, *Fecske-farka*, *Félhágó tallaga*, *Fésső-telek*, *Hégyódal*, *Hégy-sorok*, *Hosszú-láb*, *Kis-hégy*, *Közepláb*, *Nagyút ajja*, *Telek*, *Templom ajja*, *Templom-ódal*, *Templom vőgye*, *Út ajja* (15)
- ⇒út: *Alszég útja*, *Alszégi-rét útja*, *Altízi templomba járó út*, *Békás-kút útja*, *Borvíz-út*, *Égyenés út*, *Féltízi templomba járó út*, *Fésső-*

¹ Lásd NÉ. 15. sz. [1993] 85–7.

hëgy útja, Fő út, Hëgy útja, Hëgytető útja, Hosszú-láb útja, Kicsi-erdő útja, Kishëgy útja, Középláb útja, Mellék út, Nagy út, Országút, Régi út, Sáros út, Telek útja, Templom útja, Templomba járó út, Terhes asszonyok útja (24)

⇒utca: *Kollëktív utca, Templom utca, Vízköze (3)*

⇒egyéb objektum: *Régi temető, Temető, Vágás kërésztfája (3)*

2. Információtartalmas, motivált, konnotatív nevek (9)

⇒erdő: *Cigány-përzsëlés (1)*

⇒kaszáló: *Pap halála, Vërëskép-tető, Vërëskép-tető aija (3)*

⇒patak: *Bánátus pataka (1)*

⇒szántó: *Bánátus: Bánatos, Vërëskép-tető aija (3)*

⇒egyéb objektum: *Vërëskép (1)*

3. Információtartalmas, részlegesen motivált nevek (40)

⇒erdő: *Bánya aija, Banya-tető, Bükk, Bükk föggye, Bükk-ódal, Bükk-sorok, Csëre-hát, Hosszú-csëre, Nyír, Nyír-ódal (10)*

⇒falurész: *Szëntlëlëk tízese (1)*

⇒kaszáló: *Avas-düllő, Avas-tető, Bükk, Bükk aija, Bükk-tető, Csëre aija, Csëre-hát, Itató-tető, Kápolna-düllő, Macskalik, Mocsár-kert, Nagy-kert, Víz-kert (14)*

⇒kút: *Këgyós-kút*

⇒legelő: *Poklos-üllő feje, Poklos-üllő pusztája, Vágtër-tető, Ványalós-gödör (4)*

⇒szántó: *Burjános ódala, Nyír úton alól, Nyír úton fëlül (3)*

⇒út: *Bükk útja, Gát útja, Kicsi-csëre útja, Lisztes út, Nagy-csëre útja, Nyír út, Poklos-üllő útja (7)*

4. Információtartalmas, motiválatlan nevek (18)

⇒falu: *Szëntlëlëk (1)*

⇒erdő: *Borda, Suta, Vërës-csëre (3)*

⇒kaszáló: *Avas, Borda, Gát, Káposztás-kertëk, Korda, Lófű-rész, Tilalmas, Tós-kert (8)*

⇒kút: *Puskaaporos (1)*

⇒legelő: *Borda, Falu parasztja, Lëányok nyíre, Poklos-üllő (4)*

⇒szántó: *Járomtartó (1)*

B. Tulajdonnévvel alakult nevek (14)

1. Információtartalmas, motivált nevek (4)

a) helynévi alapú nevek:

⇒kaszáló: *Mincënti-kert (1)*

b) személynévi alapú nevek:

⇒utca: *Balogok utcája, Burjánok utcája, Vërësëk utcája (3)*

2. Információtartalmas, részlegesen motivált nevek (10)

a) személynévi alapú nevek:

⇒falurész: *Basák tízese (1)*

⇒kaszáló: *Gondos-kert, Hozó-kert, Kovács-kert, Vargák pusztája (4)*

⇒szántó: *Bocskor-hëgy, Kovács-kert (2)*

⇒út: *Bocskor-hégy útja, Vargák útja* (2)

⇒utca: *Basák utcája* (1)

II. Jelnevek (7)

A. Köznévből alakult nevek (1)

1. Feltárható információtartalmas, motivált nevek (1)

⇒falurész: *Fitód* (1)

B. Tulajdonnévből alakult nevek (2)

1. Feltárható információtartalmas, motivált nevek (1)

a) személynévi alapú nevek

⇒kaszáló: *Mikés* (1)

2. Feltárható információtartalmas, motiválatlan nevek (1)

a) személynévi alapú nevek

⇒kaszáló: *Lackó* (1)

C. Kategorizálhatatlan nevek (4)

⇒szántó: *Éphát, Magyaroszló, Ongor:Zongor* (4)

III. Kombinált nevek (29)

A. Köznévből alakult nevek (7)

1. Feltárható információtartalmas, motivált nevek (7)

⇒legelő: *Bogács ajja, Bogács pusztája, Bogács-tető* (3)

⇒patak: *Fitód pataka* (1)

⇒egyéb objektum: *Fitódi bánya, Fitódi vögy* (2)

B. Tulajdonnévvel alakult nevek (19)

a) helynévi alapú nevek

⇒legelő: *Zsögödi széjj* (1)

⇒út: *Hosszaszai út* (1)

b) személynévi alapú nevek

⇒kaszáló: *Cikó-kert, Csató-kert, Gere-kert, Mikés-kert, Vörös
Émrike vögye* (5)

⇒kút: *Mikés-kút* (1)

⇒utca: *Gálok utcája* (1)

2. Feltárható információtartalmas, motivált, konnotatív nevek (3)

a) személynévi alapú nevek

⇒erdő: *Pista pörzsülés, Vízi Marci:Vizi Marci pusztája* (3)

3. Feltárható információtartalmas, részlegesen motivált nevek (5)

a) személynévi alapú nevek

⇒erdő: *Mátyások vögye* (1)

⇒falurész: *Nagy-Boroszló:Széntlélek-Boroszló* (2)

⇒legelő: *Firidi pusztája* (1)

⇒út: *Boroszlai út* (1)

4. Feltárható információtartalmas, motiválatlan nevek (2)

a) személynévi alapú nevek

⇒erdő: *Anda bükke* (1)

⇒legelő: *Anda bükke* (1)

C. Kategorizálhatatlan névelemmel alakult nevek (3)

1. Részleges információtartalmas, részlegesen motivált nevek (3)

⇒patak: *Magyaroszló pataka* (1)

⇒út: *Ongor útja: Zongor útja* (2)

CSOMORTÁNI MAGDOLNA

Kutyanevek Szerencsen 1938-ban

Szerencs nagyközség iratai között maradt fenn a kutyatulajdonosok és kutyáik összeírása 1938-ból. A jegyzék eboltás céljából készült. Feltüntette a kutyatartók nevét és lakcímét, a kutyák életkorát, színét, fajtáját, nevét és nemét. A lista 307 kutya adatait tartalmazza. A legidősebb négy lábúak: 20 éves (hörz), 18 éves (foxi), 12 éves (tacsó). A továbbiakban fajtánként s azon belül nemenként a kutyák nevét közöljük.

A legtöbb kutya hörz fajtájú volt (125). Hímek: *Bársony, Betyár, Bobi* (2), *Bodri* (2), *Bogár* (8), *Boly, Bundás, Bundi* (2), *Burkus* (2), *Cuki* (2), *Csibi* (2), *Csupi, Dongó, Duna, Duncsi, Dundi, Dzsimi, Fickó* (2), *Flótás, Foxi, Frici, Fürge, Helki, Hektor* (4), *Kormos* (2), *Kraututm, Lord* (2), *Mackó, Maxi, Moci, Móric, Muki, Négus, Néró* (3), *Pajtás* (2), *Pici* (4), *Pintér, Pufi* (2), *Rajna, Róka, Sajó, Snapsz, Suri, Szultán, Talpas, Tigris, Tomi, Triksi, Vitéz* (2), *Zoli*. Volt még egy fel nem jegyzett nevű hím is ebből a fajtából. Nőstények: *Azra, Bársony, Bobi* (4), *Bodri, Bogár, Bundi, Citrom, Csibi, Doli, Fifi, Foxi, Fukni, Fuxi, Ki az?, Laci, Lekvár, Lili, Miss, Pajtás, Pici* (5), *Puk, Puli, Szuki, Zéró*. Heréltek: *Bobi, Bogár* (3), *Bundás, Hattyú, Kuki, Lédi, Lord, Néró* (2), *Pici* (2), *Porfis, Tisza, Vitéz*. *Kánisz* nevű kutya nemét nem tüntették föl.

Elterjedtség szempontjából a második helyen állt a foki (61). Hímek: *Bársony, Betyár* (2), *Bobi* (3), *Bicum, Bobo, Bodri* (2), *Buncs, Bundi, Csibi* (2), *Csöpi, Dingó, Foxi, Fuxi, Hopi, Kamil, Kóbi, Lord, Matyi, Móric, Morzsi, Muki* (2), *Pici* (2), *Portás, Putyi, Tacs, Tomi*. Ezeken kívül volt még egy meg nem nevezett hím. Nőstények: *Báró, Bébi, Bobi* (2), *Bogár, Boli, Cigány, Csöpi, Dundi, Fidél, Fidi, Foxi* (4), *Gubics, Lili, Morzsa, Muki, Pajtás, Paka, Pici, Ügyes, Volga, Zsándár*. Volt egy meg nem nevezett nőstény is még. Herélt: *Buksi*.

Harmadik helyen állt elterjedtséget tekintve a puli (47). Hímek: *Babi, Bogár* (4), *Bobi, Bojtár, Bojti, Bundás* (2), *Bundi, Buksi, Csóré, Doli, Dundi, Dzsimi, Fekete, Fickó, Kiszmet, Kócos, Kormos, Marci, Morzsa, Morzsi, Pajtás, Péter, Pici* (2), *Pufi* (2), *Suszter, Tami, Timó, Tücsök*. Nőstények: